

HANDIKAPP FÖRBUNDEN

Sundbyberg 2017-03-15
Dnr.nr: Ku2016/02492/MF

Vår referens
Mia Ahlgren

Mottagare:
ku-remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar på Medieutredningens slutbetänkande (SOU 2016:80)

Handikappförbunden

Handikappförbunden är ett samarbete för 39 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten för personer med funktionsnedsättningar att fungera på jämlika villkor i samhällets alla delar. Vi byter namn till Funktionsrätt Sverige den 18 maj 2017.

Medieutredningen redovisar i sitt slutbetänkande en analys av den svenska mediemarknaden samt utredningens förslag, bedömningar som rör till exempel tillgänglighet och övriga slutsatser om framtidens mediepolitiska verktyg. Utredningen föreslår bland annat ett nytt mediestöd för allmänna nyhetsmedier och ett "ytterligare produktionsstöd för åtgärder som tillgängliggör innehåll för personer med funktionsnedsättning".

Sammanfattning

Handikappförbunden instämmer i stora drag med den övergripande analysen av mediemarknaden, men vi saknar en grundläggande analys utifrån mänskliga rättigheter och konsekvenser av politiska beslut som rör distribution av medier. Vi tar inte ställning generellt till mediestöd, men om offentliga medel ska användas till någon form av stöd ska det ställas krav på demokrati och mänskliga rättigheter. Förslaget i medieutredningens slutbetänkande är utformat så att yttrandefrihet för personer med funktionsnedsättning begränsas och kopplas till en kostnad med ett maxbelopp. Det utestänger vissa människor från deltagande i det offentliga samtalet

och strider mot mänskliga rättigheter. Vi avstyrker därför medieutredningens förslag till produktionsstöd.

Vi anser att en oberoende aktör ska få uppdraget att se över omställningen från särlösning till generellt tillgängliga medier, inklusive lösning för 8 sidor. Översynen ska göras i samarbete med organisationer som representerar användare. Myndigheten för press, radio och TV bör så långt det är möjligt ha uppdraget att integrera tillgänglighet för alla medier i sitt uppdrag. Särlösningar som produceras av Myndigheten för tillgängliga medier ska vara undantag. Post- och telestyrelsens resurser ska styras bättre mot omställning mot universell utformning utifrån användares behov.

Kultur- och medieområdet har varit det enda politikområde som har mainstreamat tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i övergripande mål genom att tillgänglighet har kopplats till offentligt stöd. Inom filmpolitiken finns krav på textning / ljudbeskrivning på svenska. Vi förutsätter att regeringen säkerställer universell utformning och tillgänglighet i politiska mål.

Inledning

Handikappförbunden har lämnat flera underlag till utredningen med bakgrund och fakta om tillgänglighet, yttrandefrihet och spegling i medier¹. Trots detta har utredningen valt att lyssna på de som vill begränsa yttrandefriheten för delar av befolkningen och sätta ett pris på vad mänskliga rättigheter får kosta.

Synpunkter på förslag i kapitel 7

Handikappförbunden tar inte ställning generellt till mediestöd.

7.1 Presstödet ersätts med ett mediestöd

Handikappförbunden anser att en eventuell stödordning bör gälla medier i vidare mening än papperstidningar.

7.2 Mediestödslagens innehåll

---

¹ Underlag till medieutredningen september 2015

http://www.hso.se/Global/Skrivelser/2016/SynpunkterTVtillg%c3%a4nglighet_FEB2016.pdf

Underlag till medieutredningen januari 2016

http://www.hso.se/Global/Remisser/Remiss/2016/Underlag%20Medieutredningen_tillg%c3%a4nglighet.pdf Underlag om tillgänglighet i public service mars 2016

http://www.hso.se/Global/Skrivelser/2016/SynpunkterTVtillg%c3%a4nglighet_FEB2016.pdf

Handikappförbundens remissvar SOU 2016:80

Handikappförbunden anser att en eventuell stödordning ska utgå från att stärka demokratin, medverka till en mångfald av perspektiv i en bred samhällsdebatt självklara delar utgångspunkter. Det räcker inte att främja tillgång. För att få stöd av offentliga medel ska innehållet vara tillgängligt för personer med funktionsnedsättning.

7.3.1 Trösklar för inträde i stödsystemet

Handikappförbunden anser att en eventuell stödordning givetvis endast ska lämnas till medier som präglas av alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet, med god användarförankring. Krav på anslutning till ett medieetiskt system som villkor för mediestöd är nödvändigt. Krav på bred representativitet i spegling och krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska utgöra villkor för stödsystemet.

7.3.2 Lägre trösklar för grupper av allmänna nyhetsmedier

Handikappförbunden anser att en eventuell stödordning med lägre trösklar för samiska folket och de nationella minoriteterna, även kan vara relevant för andra underrepresenterade och teckenspråk.

7.3.5 Produktionsstöd

Handikappförbunden avstyrker utformningen av produktionsstöd. En eventuell stödordning ska säkerställa att tillgänglighet är ett villkor för stöd, inte ett separat stöd med ett tak. Förslaget förflyttar oss till 60-talets "Lagom för handikappade" och utsätter delar av befolkningen för en godtycklig allmosa för att få tillgång till begränsat utbud och förutsättningar att använda sin yttrandefrihet.

7.3.6 Distributionsstöd

Handikappförbunden ställer sig tveksamma till distributionsstöd av papperstidningar eftersom tillgängligheten är begränsad.

7.3.7 Innovations- och utvecklingsstöd

Handikappförbunden anser att ett eventuellt innovations- och utvecklingsstöd ska ha konceptet universell utformning som villkor för stöd i enlighet med FN:s andra allmänna kommentar.

7.4 Närmare om mediestödsnämnden

Handikappförbunden anser att regeringen bör överväga sammansättningen av eventuell mediestödsnämnd för att säkerställa nämndens oberoende, kompetens och representativitet.

Synpunkter på vissa delar i kapitel 4

Handikappförbunden anser att utredningens analys av läget visar kunskapsluckor. Utveckling av globala standarder för tillgänglig web är väl etablerat och fungerar sedan slutet på förra seklet. De är grunden i ökade internationella krav på tillgänglighet även för privat sektor i lagstiftning världen över eftersom över 170 stater har ratificerat konventionen om rättigheter för personer med

funktionsnedsättning. Enligt FN kan staterna inte skylla på kostnader. Allt nytt som skapas ska följa universell utformning som utgår från människors olika förutsättningar². Förslag till uppdaterade riktlinjer för innehåll på webben när det gäller mobila gränssnitt och kognition har kommit och synpunkter kan lämnas³.

Direktivet för audiovisuella medietjänster som revideras inom EU har delar som rör övervakning och samordning generellt. Parallellt pågår översyn av regelverket för elektroniska kommunikationer och förhandlingar om ett horisontellt direktiv för tillgänglighet som rör mainstream marknaden inom EU, bland annat e-böcker.

I Sverige distribueras medier i princip utan samordning på en fri marknad. Det försvårar spridning av innehåll på olika plattformar och leder till kostnader för svaga konsumenter. Kommersiella aktörer kan, sedan 2006, ta extra betalt för "digital-tv". Säljare knackar dörr för att "uppdatera teknik", men säljer "digitaltv" för en extra månadskostnad till abonnenter som ibland inte ens kan nyttja tekniken för de har gammal tv-utrustning. Alla låter sig inte luras, vilket gör att vi fortfarande har kvar en stor andel med analog mottagning. Digitala lösningar försenas. I andra länder finns överenskommelser mellan aktörer längs värdekedjan inklusive konsumenter för att säkerställa kvalitet i tillgång till medier.

Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, saknar kompetens om audiovisuella medietjänster och webbtillgänglighet. Post- och telestyrelsen har betydande resurser som skulle kunna användas mer effektivt till omställning utifrån universell utformning med större samhällsnytta. För det krävs att representanter för användare får en aktiv del i styrning i enlighet med artikel 4.3 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

---

² Allmän kommentar 2, tillgänglighet, 2014 översatt till svenska 2016
<http://www.mfd.se/publikationer/rapporter/allman-kommentar-nr-2-2014-om-artikel-9-tillganglighet/>

³ World Wide Web consortium WCAG 2.1 draft 2017
<http://www.w3.org/TR/2017/WD-WCAG21-20170228/>
Handikappförbundens remissvar SOU 2016:80

Det behövs oberoende uppföljning och analys av resultat av nyttan för användare och omställning mot mainstreamlösningar så långt det är möjligt. Idag har myndigheterna via konsulter problemformuleringsinitiativet och tolkningsföreträde. Användarorganisationerna efterfrågas för att ta fram data och statistik som är åtagande för staten. Istället borde funktionshindersorganisationernas användas för problemformulering och ska "aktivt involveras i beslut"⁴. Till detta kan tilläggas att vi ser stora brister i forskning och utveckling som också är ett åtagande i artikel 4 i konventionen, bland annat kopplat till universell utformning."

För taltidningar behövs en branschöverenskommelse om omställning mot digital distribution av innehåll, tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Kostnaden kan på sikt minskas när sÄrlösningar endast behövs för innehåll som inte finns på marknaden. **Vi anser att en oberoende aktör bör få uppdraget att se över omställningen, inklusive lösning för 8 sidor samt olika roller i samarbete med organisationer som representerar användare.**

Övriga synpunkter

6.4 Bedömning angående nytt mål

Handikappförbunden ser positivt på att stärka innevånarnas aktiva medverkan i offentliga samtal för att ansvarsfullt utöva sin yttrandefrihet. Ett eventuellt nytt mål ska skapa förutsättningar att underrepresenterade kommer till tals i offentliga samtal. Funktionsrättskonventionens artiklar 4, 9, 21 och 8.2c ska säkerställas i eventuellt nytt mål.

Med vänlig hälsning

Handikappförbunden

Stig Nyman
Ordförande

---

⁴ Artikel 4.3 Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning <http://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/funktionshinder/konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionshinder-a4-webboptimerad.pdf>

